ŞEHİD İMAM HASAN EL-BENNA ve FİLİSTİN MESELESİ

(Hasan El-Benna'nın Siyasî ve İnanç Düşüncesi)

Salih Lütfu

Filistin ve Müslüman Kardeşler Cemaati meselesi; Şehit Hasan El-Benna için uzlaşma kabul etmeyen bir inanç doktrinidir... Konu mukaddes bir toprak... Mesele; Mescid-i Aksa'nın, peygamberlerin, sahabe, halef ve selef mücahitlerinin defnedildikleri yer...Mesele üzerinde hak ile batıl ordularının savaştığı bereketli topraklar.. Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in fethedilmesini hayal ettiği ve bu hayalini kendi medresesinde yetişen yıldızlardan biri olan Hz. Ömer (r.a.)'ın gerçekleştirdiği kutsal vatan... Bundan dolayıdır ki Hasan El-Benna ve öğrencileri bu meseleye önem vermişlerdir. Nitekim Benna'nın üzerinde önemle durduğu konu siyasi düşüncedir. Zira bu düşünce Müslüman Kardeşler arasındaki iç ve dış birlikteliği perçinler.[1] Filistin'de yapılan katliamlar, işlenen cinayetler yüzünden bu davaya pazarlıksız bağlandılar... [2]Filistin meselesi müslümanlar açısından, Şehid İmam Hasan El-Benna'nın Müslüman Kardeşler Cemaatini kurmadan önce de önem arzediyordu. Hasan El-Benna'nın bu meseleyle ilgilenmesi genç yaşta babasının yanına gelen âlimlerle haşir neşir olmasındandır. Nitekim onları iyi dinler onlarla sohbet ederdi. Onlardan İslam hilafetinin nasıl yıkıldığını anlamış ve kendisi-

Cemaatin lideri olan Hasan El-Benna'nın 1931 yılında, Filistin Müftüsü Hac Emin El Hüseyni'ye[5] gönderdiği risalede Filistin meselesinin ehemmiyeti ve kendilerinin bu mesele ile ne kadar ilgili oldukları çok net olarak yazılıdır. Artık sözün kifayet etmediğinden, harekete geçilerek, İngiliz işgaline karşı çıkmanın gerektiğinden bahsediyordu. Bunun için İmamım böyle şeylere kalkışması şaşırtıcı değildir. Nitekim İmam hayatıyla, diliyle, kalemiyle, malıyla ve bedeniyle bu meselenin savunucularındandı. O, Filistin topraklarında ölmese dahi Filistin şehidiydi.[6]

İmam, bu konuyla ilgili yazdığı makaleler ve yaptığı açıklamalarda önemli noktalara değinmiştir. Bunu şu üç kelimeyle özetleyebiliriz: **İnanç, ihya ve kapsamlılık.** İşte bu düşünceler Hasan El-Benna'nın stratejik olarak Filistin meselesini çözecek ana fikirleriydi.

Filistin meselesiyle ilgili bu kısa çalışma İmam Hasan El-Benna'nın duruşunu sergilemektedir. Nitekim onun kaleme aldığı edebi yazılar bilhassa "Risaleler Mecmuası" onun duruşunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Hasan El- Benna'nın çeşitli konularda "Besair Yayıncılığın" yayınladığı açıklamalar dikkat çekicidir.

Düşünce Hareketi Gölgesinde Hasan El-Benna'nın Filistin Meselesi

Filistin meselesini anlamak için Şehid İmam'ın düşünce hareketini iyi kavramamız gerekir. İmam, ıslahat ve selefi medresesine varis olan eşsiz bir kişiliğe haizdir. Sofilerin değerleriyle büyümüştür. Zühd ve takva sahibi, sabırlı bir insandır. Küçük yaşından itibaren teheccüd namazını ihya eden mübarek bir zat idi. Islahat ve aydınlanma hareketlerinde bir reform yaptı. İslam ümmetinin geçmişte aynı hataya düşmemesi için aklını kullanarak kapalı olan içtihat kapısını açtı.[7] Batıyla ilişkisini nerede ise bitirmişti. İslam ümmetiyle toplumsal ve siyasi yönden bir bütün olmuştu.

ne bir hedef belirlemiştir. Aynı olayların tekrar etmemesi için hedefe doğru ilerlemeye başlamıştır. Yaşadığı asırda Batılıların Müslümanlara uyguladığı zulüm kendisini hüzünlendirmiştir. Ayrıca geçmişte Arap hükümdarlarının Osmanlı hilafetine karşı çıkmaları, çeşitli komplolar hazırlamaları onu içten kederlendirmiştir. Nitekim onun çalışmaları Filistin'in anahtarı olan hilafeti tekrar tesis etmeye yönelik olmuştur. Hasan El-Benna; Filistin yenilgiye uğradığı zaman, bunun en büyük nedeninin İslam kimliğinin dağılması, bireylerin gerçek İslami yaşantıdan uzaklaştırılması olduğunu kaydetmiştir. Bunu tedavi etmenin tek yolu olarak insanları itikadi yönden eğitmek bununla beraber cihadın ne kadar önemli olduğunu benimsetmek olmuştur.

İmamın aktif bir şekilde Filistin meselesiyle ilgilenmesi 21 yaşında iken başladı (m.1927). Müslüman Kardeşler Cemaatinin kuruluşundan bir yıl önceydi. Bu cemaati kurmadan önce Müslüman Arap ülkelerinin liderleriyle görüştü. Ayrıca çalışmalarıyla ilgili Hac Emin El Hüseyni'ye mektup göndererek durumu anlattı.[3] 1928 yılından, şehit edildiği 1949 yılına kadar Filistin meselesiyle ilgili birçok olay cereyan etmiştir. Bu olaylar; İngiliz İşgalinin yankıları ve Balfour Deklarasyonudur. (Balfour, İngiltere'nin Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulması için yaptığı bir çalışmadır. Balfour Deklarasyonu, Siyonist politikanın birinci evresinin ilk yarısını noktalıyordu.) Bu çalışmalar aynı zamanda uluslararası Siyonistleri ayağa kaldırmakla birlikte Arapları zayıflatmıştır. Bu yapıldığı zaman Arap resmi dairelerinde ve uluslararası arenada Filistin'le ilgili kararlarda herhangi bir başkaldırma olmayacaktı.

Müslüman Kardeşler Cemaatinin tarihte kaydettiği ilk görev; Mısır'dan yola çıkarak Filistinli kardeşlerine aktif bir şekilde yardım etmeleri olmuştur. Verilen sözler artık uygulamalı olarak hayata geçirilecekti. İlk olarak yapılan, Filistin için cihad kapısını açmak olmuştur.[4]

laşmadı. Bununla beraber insanlara örnek insan modelini öğretti.[11]

Hasan El-Benna hiçbir zaman masasında oturan ve milletine fayda vermeyen biri olarak görülmemiştir. Yazdığı hatıratında bu görülmektedir.[12] Buna kendisi ve onunla beraber yaşayanlar tanıktır.

Müslüman Kardeşler Cemaatinin Sempozyumunda, hareket düşüncesini açık bir şekilde dile getirmişti. Şöyle diyordu: **"Ben kendimi bir tek amaç için vakfettim. O da: yaşamımla insanları İslam'a davet etmektir."**[13]

Ayrıca İmam, Filistin meselesini, uygulamalı olarak her zaman ilk konu olarak gördü. Sürekli planlar kurarak uygulamaya koyulurdu. İşte bu ihtimamı cemaatte iz bırakmıştır. Hayatının son anına kadar bu yabancı işgalden nasıl kurtuluruz diye düşünür ve uygulardı. Mısır, Filistin veya başka bir İslam ülkesi! Hiç fark etmezdi. Herhangi bir müslümanın sıkıntıya düşmesi demek, bütün müslümanların sıkıntıya düşmesi demektir. Sürekli hazin ve kederli bir insandı. Ümmetin sorunlarıyla ilgilenirdi. Müslüman kimse hakkında şöyle derdi: "Müslüman ancak siyasi olmakla tamamlanır, ümmetin geleceğini önemseyen, kendisiyle ilgilenen ve milletin çıkarlarını gözeten müslümandır. Nitekim her Cemiyet, ümmetiyle ilgilenmesi için siyasi yönünü iyi belirlemesi gerekir. Bunu yapmadığı zaman İslam'ın anlamını kendisine öğretecek kimselere ihtiyaç duyar." İmam'ın İslami hareket düşüncesi her zaman bu olmuştur. İslam sınırları aşan, müslüman ümmetini tek vücut sayan bir düşünceye sahipti. Allah'ın rahmeti üzerine olsun bu konuyla ilgili şöyle demişti: "Bu anlamda olan bir İslam'ın sınırları olmaz, tek bir coğrafya parçasıdır. Irk, dil ve renk farkı gözetmez. Tek bir ümmet olarak itibar edilir. İslam ümmetinin vatanları ne kadar uzak olursa olsun; vatan tek bir vatan olarak bilinir. İşte Müslüman Kardeşler Cemaati bu birliği

Batılılar her taraftan onu parçalama yoluna gitmişti. Derken Birinci Dünya Savaşı patlayınca kendini ansızın yeni Haçlı Savaşıyla karşı karşıya buldu. İşte Hasan El-Benna İslam ümmetini bu yaralı ve kederli halinden çıkarmak ve şanını, gücünü iade etmek için kolları sıvadı.[8] Babasından öğrendiği itikat, fıkıh ilimlerini iyi kavrayarak onlardan deliller çıkarma konusundaki becerisi takip edilecek bir ışıktı.

Hasan El- Benna'yı diğer alim ve siyasilerden ayıran temel fark; kendisinde "hareketlilik" olmasıdır. Başkalarının hareket ve davranışlarını iyi takip etmesidir. İmamın tarif ettiği hareketlilik insanı terbiye metodudur. Terbiye ve eğitimle cemaati tesis etti ve davasını başlattı. "Müslüman Kardeşler 5. Kongresi"ndeki tarihi konuşmasında bunu açık bir şekilde belirtmişti.[9] Müceddid İmam'ın teorik olarak başlangıç noktası; sünnetleri ve hukuku iyi bilmesidir. Değişmesi gereken kanunları ve bu değişikliklerin ne gibi sonuçlar doğuracağını idrak eden bir kişiliğe sahiptir. İlahî sünnet ve yasalarla nasıl ilgi kurmak gerektiği konusunda Hasan El-Benna'nın şunlara dikkat çektiğini görüyoruz: Şöyle ki: "Evrenin kanunlarını karşınıza alıp çatışmayınız. Zira o kanunlar sizi mağlup eder. Ancak gidişatını değiştirmek ve size uygun olan maddeleri kullanmak suretiyle yeniniz. Her zaman zafere koşunuz. Zira zafer yakınınızdadır." Nitekim İmam, yabancıların İslam topraklarını işgal etmesinin evrende bulunan kanunlardan kaynaklandığını söyledi. Bu kanunlara ve işgallere galip gelmek için, itici bir güce ve destek veren kurallara ihtiyaç vardır. İtici Güç; motivasyon (isteklendirme), kişinin kendisini geliştirmesi ve değişime açık bulunmasıdır.[10] ....Hasan El-Benna düşünce ve hareket arasındaki dengeyi Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in, sahabelerin ve Selefi Salih'in hayatından esinlenerek kurdu. Zeki, akıllı bir insandı. Alimlerle, ümmetin ileri gelenleriyle oturup kalktı. Küçük yaştan itibaren ilim tahsil etti. Hiçbir zaman Rabbani sünnetlerden uzak-

la gençler Mısır ve Filistin'de umut çiçeklerini ektiler.[17] Nitekim bu gençler, Filistin'de savaşan Yahudi komutanlarını korkuttu. Hatta cesaret ve kahramanlıklarına tanık olan "Moşe Diyan" haklarında şöyle dedi: "Onlar şehadeti isterken bizler bir millet bina etmeye gayret ediyoruz.Bundan dolayı imkân nispetinde savaşta onlarla karşı karşıya gelmek istemiyoruz."[18]

Filistin Meselesinde İmam'ın İtikat Vizyonu

İmamın, Filistin meselesiyle ilgilenmesi ve önemsemesi Kur'ana inancından kaynaklanmaktadır. Düşüncesine mutabık uygulamalı bir harekettir. Bunu şu sözleriyle teyid ederek şöyle dedi: "Filistin, müslüman toprakları olması, peygamberlerin beşiği olması ve Allah'ın mübarek kıldığı Mescid-i Aksa'nın üzerinde inşa edilmiş olması nedeniyle her müslümanın vatanıdır. Filistin davası da her müslümanın davasıdır.

Filistin meselesinde İmamın arka plandaki inanç düşüncesi; Kur'an çizgisinden asla ayrılmamış olmasıdır. Nitekim birçok ayet-i kerime Yahudileri, onların tutum ve davranışlarını ele almıştır. İmam her şeyin temelinde Kur'an-ı Kerim'i esas aldı. Bununla birlikte onlardaki kavmiyet tassubunun özünü de Kur'an'dan çıkardı. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "(Ey Muhammed!) İman edenlere düşmanlık etmede insanların en şiddetlisinin kesinlikle Yahudiler ile Allah'a ortak koşanlar olduğunu görürsün. Yine onların iman edenlere sevgi bakımından en yakınlarının da "Biz hıristiyanlarız" diyenler olduğunu görürsün. Çünkü onların içinde keşişler ve rahipler vardır. Onlar büyüklük de taslamazlar." (Naide, 82)

"Babaları fitnenin ta kendileri idi. Onlar şer kazanları, , imanın ve müminlerin düşmanları, hayır ve iyilikten nefret edenlerdir. Beşeriyetin ilerlemesinin önünde engeldirler. "[19]

kabullenmekte ve onu kutsallaştırmaktadır. İslam vatanının ve İslam ümmetinin tek olduğunu söylüyorlar. Bu anlayış Müslüman Kardeşlerin dünyadaki bütün Müslümanların derdiyle dertlenmesini sağlamıştır. İmam El-Benna "Üzerinde Lailahe illallah'ın söylendiği bütün topraklar vatanımızın bir parçasıdır. Onun hürmeti, kutsiyeti uğrunda cihad edilmesi gerekir" demiştir. Filistin davası dün olduğu gibi bugün de en hassas İslamî mesele olduğundan Müslüman Kardeşlerin hep önceliğinde olmuştur.[14] İmam; İslam ülkelerinden hangisine tecavüz edilirse tüm İslam ülkelerine tecavüz etmiş olarak addeder. Bunu da zalim bir tecavüz gibi kabul eder. Onun için açık bir şekilde şöyle derdi: "İslam alemi tek bir parçadır, bölünmez. Onun bir parçasında yapılan düşmanlık hepsine yapılmış olur."[15] "Müslüman Kardeşler Cemaati; müslüman ülkesine tecavüz eden hangi devlet olursa olsun zalim devlet olarak inanılır. Her ne olursa olsun bu zalim devletin yaptığı zulmü terk etmesi gerekir. Aynı şekilde diğer müslüman ülkelerin, birbirine arka çıkıp elbirliği olmaları şarttır."[16]

Şehid İmam, ümmeti fıkhi yönden gerileten meseleleri çözerek hareket düşüncesi doğrultusunda yenilikler katarak modernleşme yolunda yürüdü. Zamanın ilerlemesi, ölçü ve birimlerin değişmesi nedeniyle faal unsurları esaslara bağlı kalmak şartıyla asra göre düzenledi.

Örneğin: "Tevakül" meselesi; yani kayıtsız bağlanmak konusunu kader ve kazaya bağlamak gibi. İslam ümmetinin işgal edilmesi ve gerilemesinin kaderle ilişkilendirip herhangi bir şeyin yapılmaması, bütün bunları kadere bağlamak yanlıştır. Biz kaza ve kadere karşı değiliz. İmamın kaleme aldığı tüm makale ve risalelerde asıl değindiği mesele içimizdeki sorunlardır. Bu terk edilmişlik ve eziklik halinden kurtulmak lazım geldiğini belirtmektedir. Bunlardan kurtulmanın yolunun da iyi bir eğitimden ve güzel bir terbiyeden başka bir şey olmadığını ifade etmektedir. İşte bu şuur-

ihlasın (samimiyet) olmasıyla gerçekleşeceğini Birinci İslam Sempozyumunda açıklamıştı.[25] Şöyle demişti: "Şüphesiz ihlas başarının temelidir. Her şey Allah'ın elindedir. Sizden önce gelenler imanlarının gücüyle, nefislerinin paklığı, zeka ve dehalarıyla başarı elde ettiler. Gönülden çalıştılar, her şeylerini Allah rızasını gözeterek yaptılar. Hatta kendi nefisleri inançlarıyla tek vücut haline geldi." Ayrıca İmam iki sempozyumda da içinde bulunduğumuz hilekar ve aldatma tehlikesine değinerek şöyle dedi: "Eğer içinizde kalp hastası, gayesinden sapmış tamahkar ve maziden yara almış biri varsa aranızdan çekip çıkarınız. Zira rahmet için engeldir. Nitekim bu konuda Allah u Teala Resulüne bu şekilde olan insanların simalarından belli olacağını şu ayeti kerimeyle açıklamıştır. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır: "Eğer onlar da sizinle (sefere) çıksalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmayacak ve sizi fitneye düşürmek için aranızda koşuşturacaklardı. Aranızda onları dinleyecek kişiler de vardı. Allah, zalimleri hakkıyla bilendir. Andolsun, bunlar daha önce de fitne çıkarmak istemişler ve sana karşı türlü türlü işler çevirmişlerdi. Nihayet hak geldi ve onlar istemedikleri hâlde, Allah'ın dini galip geldi."[26] Şehid İmam, Filistin'de meydana gelen olayları erken tespit edip özgürlük meşalesini yakmıştır. Zira batılı güçlerin vatanımızda kurdukları haksız yönetimi, müslümanların gafletinden başka bir nedene bağlamak akılsızlığın ta kendisidir. Nitekim Filistin Peygamberlerin yurdu, fahri kainat efendimizin Miracı ve risaletlerin beşiğidir. Asırlarca sahabe ve mücahit kanlarıyla sulanmıştır. Ruhani kimliğe sahip bir yerdir!"

Filistin'in ruhlarımızda apayrı bir yeri vardır. Mana üstü bir yere sahiptir. Onda Beytü'l Makdis'in serin rüzgarları esmektedir. Ayrıca Peygamberlerin ve sıddıkların bereketlerinden teneffüs edilmektedir. Hz. Mesih (a.s.)'ın doğum yeri olmasıyla birlikte nefislere başka yerde hazzını alamayacağımız manevi bir ruh kazandırmaktadır.[27] İmam, kardeşleri-

Arap milliyetçiliği üzerinde durdu. İslam'ın ana maddesinin Araplar olduğunu teyit etti. Sözlerine şöyle devam etti: "Üzerinde Arapların yaşadığı her karış toprağı vatanımız kabul ederiz."[20] Risalelerinde Filistin topraklarında haçlıların bir devlet kurma teşebbüsünde bulunduğunu ele aldı. (Dün ve Bugün-Risaleler- Tevfikıyye Kütüphanesi, s;157). Ayrıca aynı risalesinde asrımızdaki haçlıların müslümanlara nasıl galip geldiklerini anlatmaktadır. Savunma mekanizmasını altı dalgayı esas alarak gerçekleştirdi. Bu dalgalarla Filistin yok olmuştu. Zira bu dalgalara tahammül etmek ve geleceği garanti altına almak için insanları bilinçlendirmek ve hilafet tohumlarını ekmek gerekir.[21] Şehid İmam Hasan Filistin'in elden gitmesini hilafet incilerinden birinin kopmasına benzetti. Hilafete karşı yapılan tuzaklar, sabotajlar ve suikastlar 300 yıl devam etti. Hilafet konusu, Şehid İmam'ın görüşüne göre; fıkhi olarak alınacak bir konu değildir. Bilakis inanç esaslarının ta kendisidir. Zira İmam şeri bir hükmü İslam'ın incilerinden görür. Onun için şöyle dediğini okuduk: Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)e göre yönetim İslam'ın çözülmeyen esaslarındandır. Fıkıh, itikat ve usul kitaplarımızda hüküm temel esas olarak işlenmiştir. Feri olarak ele alınmamıştır. İslam hüküm ve uygulamadır, aynı zamanda eğitim ve mevzuattır. Ayrıca kanun ve yasamadır. Hiçbiri diğerinden asla bağımsız kalmaz."[22] Ümmetin birliği de ancak hilafetin getirilmesiyle gerçekleşir. Müslümanlara da düşen görev; bu konuyu iyice düşünmek ve önemsemek olmalıdır. Zira halife, birçok şeri hükmün odak noktasıdır. İmamın ve Müslüman Kardeşler Cemaatinin ortak düşüncesi hilafeti geri getirmektir.[23] Yahudilerin Medine'deki misyonu ile Arap ülkelerindeki misyonları arasında bir bağlantı kurdu. Yahudilerin Filistin topraklarında iyiliği emreden bir kavimken, insanları öldüren, kan döken ve fesat çıkaran vahşi hayvanlara nasıl dönüştüklerine dair bağlantı kurdu.[24] İmam zaferin kazanılması için temel esas;

Böylece İmam, dünya Siyonizmi ile yahudi dünyası arasındaki farkı belirledi.[30] Bunların ilki siyasi ikincisi yapısal idi. İmamın görüşüne göre; Siyonizm laik ilkelerle iç içe olsa dahi Filistin'in işgali için düşünce kaynağı Yahudiliktir. Yani Telmud'un (Yahudi medeni kanunu, tören kuralları ve efsanelerini kapsayan dini metinlerdir.) düşüncesidir. Bundan dolayı Filistin'in sömürge gerçekliği, Siyonizm etkileşimleri anlarına döndü. Bu, muhtelif bağlamda yahudi devleti kurma amacı gütmektedir.[31] Burdan yola çıkarak dünya siyonist devleti kurmak için ve uluslararası siyasi lobiye hakim olmak için rol oynamaya başladı. Bu sebeple İmam El-Benna hiçbir zaman laik bir Siyonist'in bilhassa Siyonist siyasetinde olacağına inanmamıştı. Yapılan bütün işler Temel esasları ifade eder. Bu meyanda Arap toplumuna şöyle seslenir: "Şüphesiz bugün Siyonizm gerçek yüzünü göstermiştir. Onun amacı Yahudi milliyetçiliği için siyasi bir hareket değildir. Bilakis onun hedefi tüm insanlığı kendi liderliğinde toplamak ve yönetmektir. Yoksa onların kutsal kitaplarında ifade edilen devlet değildir. Hedefleri Süleyman'ın mülkü ve Fırat'tan Nil'e kadar uzanan topraklar üzerinde kurulacak İsrail devletidir. Diğer bir ifade ile Yahudi aleminin amacı, Arap ülkelerini tek tek sömürgesi altına almak ve daha sonra bütün İslam alemini işgal etmektir. Ne var ki Avrupa'da ve Amerika'da Yahudi lobisi ekonomik gücüyle bu ülkelerin lider ve hükümdarlarını istedikleri gibi istedikleri yönde idare etmektedirler."[32] İşte bunu gerçekleştirdiği zaman iki cisim arasında hem ayırır hem de toplamış olur. Görev olarak ayrı görünse de neticede birdir. İmam, bu farkı Amerikalı temsilciye açıklamıştır... Böylelikle İmam, ameli gidişatını açıklamış oldu. Hiçbir zaman Yahudi ve İngilizler hakkında hüsn-ü zan etmemiştir. Yahudilerin bu geniş bölgedeki işgal planından herkesi uyardı. Bu noktanın zikir ehlinin gözünden kaçması, laik, liberal bir yönetimin gelmesi doğal olarak Filistin'in bu derde düşmesine sebep olmuş-

ni Filistin için vakit namazlarında kunut etmeye davet etti. Ayrıca Filistin halkı için kunut yaparken şu duayı tahsis ettiler. Şöyle ki: "Ey inanmış gönülleri inayetiyle koruyup kollayan Allahım! Ey zayıf ve güçsüzleri zafere kavuşturan! Allahım! Filistin'deki kardeşlerimize yardım eyle! Allahım! Müslümanların sıkıntılarını gider! Davalarında onları destekle, düşmanlarını perişan et! Hz. Yusuf'un bolluk ve bereket yılları gibi onları yaşat! Ey Alemlerin Rabbi olan Allahım! Gazabını bizden kaldır! Allah'ın salât ve selâmı Efendimiz Muhammed (s.a.v.)'in, temiz aile fertlerinin ve ashabının üzerine olsun."[28] Aynı bağlamda İmam, Amerikan firması Coca Cola'nın ürünlerinin tüketilmesinin haram olduğu hakkında fetva vermiştir. Nitekim Coca Cola ürünlerinin siyonist locaları ekonomi ve siyasi yönden güçlendirmek, Filistin'de bulunan Yahudileri madden desteklemek amacıyla satıldığı keşfedilmiştir. Verdiği bu fetvanın Kur'an'a uygun olduğunu, tüm kardeşlerin bu hususta bilinçlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca bu konuyla ilgili şöyle dedi: "... Madem ki coca cola bir Amerikan içeceği ve aynı zamanda yahudilere Filistin'deki müslümanlara baskı yapmak amacıyla destek sağlıyor, bizlere bu içeceği hiç kullanmamak vacip olur. Bunun aksini yapanlar dinle ve dinin hükümleriyle bağdaşmış olmaz. Bunu yaparsa Allah'a ve Resülullah'a savaş açmış gibi olur. Bu yoldan çıkarak Müslüman Kardeşler Cemaatine ve tüm müslümanlara coca cola içmek haramdır diyorum. Bundan sonra evlerine, işyerlerine ve misafirlerine ikramda bulunmasınlar. Onlara düşen bu Amerikan içeceği ve Amerika ürününü almamalarıdır. Bu içecekle ticaretini yapan kimselerin de bunu terk etmeleri gerekmektedir. Bunu yaptığımız zaman işte o zaman Amerika karşısında vacibini bilen bir ümmet görecektir. Düşmanla işbirliği yapmayacağımızı anlamış olur.... Bu benim size vasiyetimdir. Hatta Allah'ın ve Kur'an-ı Kerim'in vasiyetidir."[29]

Hasan El-Benna'nın Strateji ve Siyasi Düşüncesi

Filistin meselesi birçok defa Mürşid Hasan El-Benna ve Müslüman Kardeşler Cemaatinin odak noktası haline geldi. Nitekim İslam anlayışında inançla ilişkilendirilmişti. Zira Filistin ve Mısır üzerindeki İngiliz sömürgesini baştan hissetmiş ve gereken tedbirleri almaya başlamıştı. Filistin halkı üzerinde yapılan oyunları fark etmişti. Yahudi lobisinin lojistik ve manevi hareketini anlamıştı. Zira Yahudiler Mısır'ın bazı bölge ve şehirlerinde dünyanın farklı bölgelerinden getirilecek Yahudi halkı için meskenler oluşturuyorlardı. İmam Mısır halkı için oynanan bu oyunu fark etmiş ve askeri hazırlık yapılması için "İhvanu'l Müslimin" günlük gazetesinin 625. sayısında yayınlanmak üzere şu risaleyi gönderdi. "Sanırım Mısır'daki Yahudilerin takındıkları tavırları görmüyor değildiniz. Bilhassa Filistin konusunda alaylı ve aşağılayıcı duruşları gözden kaçırmamışsınızdır. Zira tecavüzcü ve günahkâr Siyonizm'e yardım etmeyi kendi nefislerine mübah kılmışlardı."[37] Geçmişte Haçlılar ve Tatarlarla yapılan savaşların sebep ve sonuçları, Şam ve Filistin toprakları için oynanan oyunlar İmam'ın dikkatini çekmiş ve edinimleri kendisini bu stratejiye yöneltmiştir. Gerçekten bu olaylar Mürşit İmam'ın Filistin konusunda dikkatli ve derin düşünmesine vesile olacak dört önemli nokta ortaya çıkarmıştır. Üzerinde durduğu odak noktalar şunlardır:

1- İtikadi Yönü: Bunu daha önce açıklamıştık. Haçlı hamlesini idrak etmesi, bunun laiklik kisvesi altında Siyonizm'i yerleştirmek olmasıdır. Ayrıca dini öne sürerek Tevrat'ta yazılan Yahudi Devleti sınırlarını işgal etmek olduğunu idrak etmesi ve önlem alması.

2- İslam'ın genel anlamda siyasetle ilişkilendirilmesi, ayrıca İslam ülkelerinin bunu anlaması gerektiği. (Bunu yapılan 6. Sempozyum'da açıkça anlatılmıştır.)[38]

3- Jeopolitik yönü: Coğrafi, siyasi, ekonomik bağlamda Filistin'in önemli olmasıdır.

tur. Millete ve hilafete tuzaklar hazırlayarak vatanlarını böldüler ve herkesi birbirinden ayırdılar... Şüphe yok ki liberal Araplar yok olmadan önce liderlerine iki önemli şeyde hizmet ettiler: Birincisi: Hilafeti sırtından vurmaları. İkincisi: İsrail'in tesisine hizmet etmeleri.[33] İmam, bu mefhumdan yola çıkarak Filistin meselesinin sadece kendi halkını ilgilendirmediğini aksine tüm İslam alemini kapsadığını söylemiştir. İmam, Arap Devletleri Birliğinin Siyasi Komitesine, bu temel gerçeği göstermiştir. Bilhassa laik, yanlı liderlere tüm çıplaklığıyla durumun vahametini risaleler göndererek anlattı. Onlara şöyle yazdı: "Her müslümanın ister Arap, ister başka millete mensup olsun şu gerçekleri iyi bilmesi gerekir: Filistin meselesi sadece Filistinlilerin meselesi değildir. Mesele Arap camiasının meselesidir. Yedi hükümetin ve yetmiş milyon Arapça konuşan insanın meselesidir. Yeryüzündeki tüm Arap milletinindir. Ayrıca **300 milyon** Arapça bilmeyen müslümanın meselesidir." Aynı risalede şöyle yazdı: Birlik ve beraberlik herkesin hedefi olmalıdır. Aynı düşünce ve aynı duyguda olunmalıdır. İşimizi güven ve sika içinde yapmalı, hiç kimsenin bunu bulandırmasına izin vermemeliyiz. Komitenin yapacağı ilk iş eksik malzemelerin bir an önce tedarik edilmesi için çaba göstermek olmalıdır. "Otomatik silahlar, ağır toplar ve tanklar, zırhlı araçlar, hızlı ulaşım araçları, denizde kullanılmak üzere güçlü silahlar hazırlamak olmalıdır. Telaviv'e silah ve gıda yardımını kesmek için deniz gücüne ihtiyacımız vardır."[34] Takip eden ikinci ayda İmam, Filistin halkı için tüm Arap toplumuna şöyle seslendi: Hepiniz donanmış bir şekilde toplanın! Birlik olun! Tarihinizde bu savaşı kazanmak için elinizde gelen gayretinizi harcayın! Allah'ın buyurduğu gibi: "Sakın za'f göstermeyin. Üstün olduğunuz hâlde barışa çağırmayın. Allah sizinle beraberdir. Amellerinizi asla eksiltmeyecektir.[35] Bu, Allah'ın inananların yardımcısı olması, inkâr edenlerin ise, hiçbir yardımcısı bulunmamasından dolayıdır.[36]

nun üzerine İmam (rh.a.) şöyle demişti: "Şüphesiz İslam ümmeti Siyonist çetelere kaşı koymaktalar, ayrıca Yahudi Dünyasıyla karşı karşıyadır. Bununla birlikte aynı amacı güden Batılı, zalim ve tecavüzcü güçler ortak olmaktadırlar." Daha sonra sözlerine şöyle devam etti: "şu bir gerçektir ki, bugün dünya Yahudileri, sömürgeci Hıristiyan ve Siyonizm Ülkeleri İslam'a ve Arap Dünyasına karşı birlik olup güçlenmektedirler."[40]

1917 Balfaor Deklarasyonu'ndan 1948'de Yahudi Devleti kuruluşuna kadar geçen zaman içerisinde her tarafı saran örümcek ağlarını keşfetmişti. Bunu İmam'ın kaleme aldığı makalelerinden ve liderlere gönderdiği risalelerden anlaşılmaktadır. Nitekim İmam düşman olan grupları belirlemiş ve hangi amaçla kurulduklarını anlamıştı. Şöyle ki:

1- Dünya Yahudiliği,bunun esas gayesi siyasi Siyonizm gelir. Nitekim İmam Mısır'da bulunan Yahudi Hahamlarından hangi safta olduklarını iyi belirlemeleri ve Filistin'de meydana gelen olaylara dur diyebilmeleri gerektiği konusunda konumlarını belirlemeleri gerektiğini şu sözlerle açıklamıştı: "Filistin kurtuluşu için Hıristiyan ve Müslümanlar olarak alınan kararlara ortak olmanız gerekmektedir. Nitekim sizler Mısır halkı olarak bu konuda maddi ve manevi destek olmalısınız. Bu konuyu İsrail taifesine açıklamanız lazım gerektiğini bilmeniz gerekir. Ayrıca bu önemli konuyu bir an önce Birleşmiş Milletlere, Yahudi lobisine, uluslararası heyet ve komitelere intikal ettirmeniz lazımdır. Bunu yaptığınız takdirde, Mısır'da ikamet eden İsrailli vatandaşların ön sıralarda olacağından emin olabilirsiniz. İşte bunu yaparsanız Filistin'i kurtarmış olursunuz."[41] Daha önce Yahudi ve Siyonizm arasındaki bağlantıyı açıklamıştık.

2- Sömürgeci ülkeleri Britanya, Fransa ve Sosyalist Sovyet Cumhuriyetler Birliği... Balfour Deklarasyonunda Filistin üzerinde İngilizlerin oyununu ve işleyeceği cinayeti anlamıştı. "İngilizler hala Filistin için kötülük işlemeye devam

4- Dikkatleri çekmek, yani Filistin meselesinin İslam hilafetiyle ilişkili olduğunu açıklamak ve insanları bu yönde bilinçlendirmektir. Nitekim bu işgal ve sömürgeleştirmelerin hilafete karşı yapılan bir intikam olduğunu anlamak olmalıdır.

Bu dört önemli neden anlaşılır ve bu değerler yerine getirilirse işte o zaman medeniyeti ve değişimi yakalamış oluruz. İmam tarihi süreci iyice okumuş ve gelecekle bağlantının nasıl yapılacağını idrak eden bir kişiliğe malik olmuştur. Filistin halkının başına gelen olaylar için İmam "afet" kelimesini kullanmamış hep "musibet" kelimesini kullanmıştır.[39] Kaleme aldığı kendi anılarında bunu açıkça belirtmiştir. Oluşan bu olaylar musibet olduğundan dolayı nasıl muamele edeceğini çok iyi bilmiştir. Zira kıyamette bunu yapmadığı zaman Allah'ın kendisini sorguya çekeceğini çok iyi bilmektedir. Müslüman Kardeşler Cemaati hiçbir zaman İslam ümmetinin meselelerinde elleri bağlı durmamışlardır. Bilhassa Filistin meselesinde önemine binaen daha fazla gayret sarfetmişlerdir.

Filistin'de meydana gelen olaylar karşısında İmam, Arap liderlerine mektuplar yolladı. Yolladığı risalenin birini de Arap Yüksek Komitesi Başkanı Hac Emin el-Hüseyni idi. Bu risalede Filistin halkının haklarının gözetilmesi hususunda daha dikkatli olması gerektiğine işaret ederek, şöyle demişti: "istekleriniz yerine gelinceye kadar sebat ediniz. Kölelik (sömürge) altında zelil ölmektense hayır yolunda izzet ve şeref sahibi olarak ölmek daha iyidir."

Yukarıda İmam, Balfour Deklarasyonu reddettiğinden bahsetmiştik. Nitekim İngiltere'nin çirkin oyununu görmüş 1937-1947 yıllarında yapılan taksimata karşı çıkmıştı. Zira bu oyunla Batılı güçler Filistin'de Yahudi Devletini kurmaya karar vermişlerdi. Bu kararla Washington ve Moskova, İsrail Devletinin kurulması için niyetlerini açığa vurmuşlardı. Bu-

İmam bunu açık bir şekilde görmekteydi. İbrani devletinin kurulması için batılıların göstermiş oldukları çaba ve üsluplarını görmüştü. İleriyi gören İmam ABD'nin Müslüman ülkelerinin en büyük düşmanı olacağını ve gelecek tüm tehlikelerin ondan kaynaklanacağını ifade etti.

3- Heva ve heveslerine meyilli olan Arap liderler.... Hasan Benna Arap liderlerinin mal, mülk, servet ve mevki esiri olduklarını birçok defa dile getirmişti. Zira Mısır Radyosu'da 10 Haziran 1948 yılında yaptığı bir konuşmasında şöyle dedi: "Bunlar açık bir ihanet peşindeler, tuzağa düşürecek gruplar kurdular, sömürge altında bulunan ülkeleri öne sürerek siyasetlerini zamana göre değiştirmekteler. Zira bu insanlar mevki ve makam peşindeler.[44] Ayrıca İran Başbakanına 1939 yılında Mısır'a yaptığı ziyaretinde şöyle demişti: "Şüphesiz Yahudi Siyonizm'i İngiltere'nin kalbinde büyüttüğü bir harekettir. İstediği gibi oynamaktadır. İngiltere bu konuda Müslümanların duruşunu görmeden durmayacaktır."[45] Ayrıca İmam Arap Birliği'ne, Filistin meselesinde oynanan oyunları gözler önüne sermiş ve hemen nasıl karar alınması gerektiğini kendilerine söylemişti. Maddi ve manevi, basın-yayın organlarıyla yardımların yapılması gerektiğini açık bir şekilde söyledi. Ancak bunu yaptıkları zaman Filistin'in kurtulabileceğini ifade etti onlara.[46]

4- BM Güvenlik Konseyi ve Birleşmiş Milletler... İmam bu konseylerin aldığı kararlara şüphe ile bakmış ve yaptıkları nifaktan dolayı onları birçok defa sözleriyle yadırgamış ve kınamıştır. Zira aldıkları kararlar Arap ve Müslüman ülkelerin aleyhine olduğunu görmüştü. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri olan İsveç asıllı "Tircifi Li" (1946-1952 yıllarında Genel Sekreterlik yapmıştı) ye aldığı kararların yanlış olduğunu birçok defa söylemişti. Zira bu konseylerin genel sekreterinden tutun en alt kademeye kadar Siyonist bir devletin kurulması yönündeydi. Bu güçlerin tek bir hedefi var; o da Arap ve İslam ülkelerini sömürge altına almaktır. Bir

etmekte ve haklarına tecavüz etmektedir. "Filistin, Müslüman toprakları olması, Peygamberlerin beşiği olması ve Allah'ın mübarek kıldığı Mescid-i Aksa'nın içinde olması nedeniyle her Müslüman'ın vatanıdır. Filistin davası da her Müslüman'ın davasıdır. İngiltere hiçbir zaman intikamlarını almadan durmayacaklardır. Nitekim bu konuyla ilgili Arap liderlerini çeşitli konferanslara davet etmiştir. Ama şunu iyi bilsinler ki, Arapların hakları hiçbir zaman çiğnenmez ve eksiltilemez. Belki bu liderler iyi niyetleriyle Filistin için bir şey yaptıklarını zannederler ama düşmanların yaptıkları bu çirkin hamleler gözler önündedir. Suçsuz insanlar katledilmektedir."[42] Sovyetler Birliğinin toplumların özgürlükleri için kaydettiği mücadeleden memnun idi. Fakat İsrail devletini kabul etmesi ve Filistin meselesi ile duruşu her şeyi değiştirmişti. Sovyetlerin bunu yapmasıyla Filistin toprağına Yahudi göçü başlamış oldu. Zira Müslüman Kardeşler Cemiyeti, Sovyetler Birliği'nde de bir şube açmıştı. Fakat Batılılarla ittifak edilemeyeceğini gören İmam şöyle demişti: "Dünya Yahudileri, sömürgeci Hıristiyan ve Siyonistler İslam'a ve meselelerine karşı tek bir millettir." Ayrıca ABD ve Siyonistlerin Birinci Dünya Savaşından hemen sonra ittifak etmeleri İmam'ın gözünden kaçmamıştı. Bilhassa Amerika'da yapılan Başkanlık seçimlerinde açık bir şekilde görülmüştü. Bunu gören İmam, Amerika Başkanı'na bu anlaşmayı yapmakla açık bir şekilde 300 milyon Müslüman'ı aldatmış olduğunu ifade etti.[43] Ayrıca Arap ülkelerine ABD ile ilişkilerini kesmelerini de istedi. Şöyle ifade etti: "Amerika'nın Siyonist düşünce yanında durması dikkatle izlenmesi ve ona karşı kesin kararlar alınması gerekmektedir. Birbirimize bağlı olmamız gerekir. Tek ümmet ve tek vücut olmak ve barış içerisinde yaşamamız lazımdır. Amerika'nın İsrail Devletini kabul etmesi ve Yahudiler tarafından meydana gelen göçleri her şeyi gözler önünde sergilemiştir. Zira Amerika da İngilizlerin varisidir. Aynı siyaseti gütmektedir.

sunda özendirerek, Filistin'e Yardım Merkezi'ni o zaman kurmuştur. Yardım Merkezinin başkanlığını bizzat üstlenmiş, toplanan yardım ve bağışlar Yüksek Arap Heyetine gönderilmiştir. İmam ayrıca el-Hac Emin el-Huseyni ile sürekli irtibat halindeydi.

İmam Filistin davasına cihad ruhunu aşılayarak İslama eski şan ve itibarını iade etmek üzere ilk adımı atmıştır. Bu ise; halifeliğin tekrar canlandırılması ve ümmetin tek bir idare altında toplanmasıdır. (4) (Ğanim aynı eser 486)

Filistin davasına dair eylem planına–çok erken zamanlarda- 1931 yılında Mescidi Aksa'da Emin Muhammed El-Huseyn başkanlığında yapılan Kudüs Konferansına gönderdiği mektubunda rastlıyoruz. Allah rahmet eylesin İmam, Filistin sorununa bakış açısını açık bir şekilde ifade ediyor. Bu sorunun nutuklara, münazaralara, beklemelere, ihtiyacı yoktur. Yalnızca siyonist saldırıları durduracak somut adımlara ihtiyacı vardır. Gönderdiği mektuptan da anlaşılacağı üzere; O Filistin davasını kuşatan tüm sorunlarla ilgili derin bilgi ve anlayışa,' eylemlerin ayrıntılarına varıncaya kadar özenli bir dirayete sahiptir. İlimle ameli birleştiren pratik düşüncelerinin ürünü olarak, Filistinin geleceğine dair düşüncelerini bu önemli mektubunda görebiliyoruz. 1931 yılından şehadetinin gerçekleştiği ana kadar Filistin davası ile ilgili akide ve görüşlerinde bir karınca miskalinde değişiklik olmamıştır. Aksine yaşı ilerleyip yıllar geçtikçe Filistin davasına yönelik duruşunun doğruluğuna olan inanç ve kanaatleri artmıştır. Nitekim bu mektubunda bir çok öneri getirmiş, toprağa azami önemi göstermiş, ve yahudilerin müslümanlara ait arazileri satın almalarının tehlikeleri,, satılması muhtemel arazileri satın almak üzere bir İslam sandığı veya bir şirket bulunmasının gerekliliği konusunda konferansa katılanları uyarmıştır. Başlangıçta Müslüman Kardeşlerin bu düşünceyi takdir ettikleri babında sembolik olarak 5 cüneyh'lik bir miktarı yazdırmalarını

defasında şöyle demişti: "Siyonist güçlerin hazırladığı bu çirkin oyuna herkes fırsat elde etmeye çalışmaktadır. Küçük büyük tüm devletlerin temsilcileri kendi fayda ve menfaatlerini düşünmektedirler. Zira onları siyaset köleleri ve kasvetli gönüllerin gök gürültüsü ve sesleridir."[47]

İmam'ın Filistin Meselesine İlmi Açıdan Bakışı;

İmamın Filistin sorununun çözümü konusunda zaman ve yılların tecrübesiyle netleşen özel bir tasavvuru vardı. Çözümü iki yönlüydü. Birinci yönü; Filistin'deki sivil yahudi halkı ve Arap ülkelerindeki Yahudi azınlığı da kapsamaktadır-ki azınlığın sorunu Filistin sorunu ile birlikte baş göstermeye başlamıştır. İkinci yönü de Siyonist Yahudi örgütleri kapsıyor.

Siyonist çetelere karşı çok açık bir çözüme ulaştığını görüyoruz. Çözüm maddi ve askeri hazırlıktır. Bu, ömrünün ilk zamanlarından ulaşmış olduğu bir çözümdür ki buna işaret etmiştik. Nitekim 1938 yılında Mısır Başbakanı Muhammed Mahmud Paşa'ya göndermiş olduğu mektubunda bu kanaati dile getiriyordu. İmam Rahimehullah Bu mektubunda şunları yazıyordu; "İngiliz ve Yahudiler tek bir dilden anlarlar; bu ise direniş, eylem, güç ve kandır. (1) (Ğanim-siyasi görüş-ad.g.eser 483) Filistin'de ayırma (taksim) kararının çıkmasına müteakip İmam Müslüman Kardeşler Cemiyetinin kurucular kurulunu toplamıştır. Bu 06.05.1948 tarihine tekabül etmektedir. Toplantıda gelişmelere göre Filistin'le ilgili birkaç karar alınmıştır. Bu kararlardan birisi de uluslararası saldırgan Yahudiliğe karşı "Kutsal Savaş" ilanıdır. (2) (Ğanim.ad.G. eser.485)

Bundan önce de 1936 gösterilerinde mücahid kardeşlerine yardım etmek üzere bir grup göndermiş, bunlar da Mücahit İzzeddin El-Kassam'ın yanında yer almıştır. (3)(Filistin ve Hac emin El-Huseyni-Züheyr el-Mardini Beyrut İkra kit. 81-83) Cemaati bağış ve yardım toplama konu-

oluşturan temel üçlü olarak ele almıştır. (7) (8 Münir şefik-Akaidi Mücadele ve Filistine bakış 28-67) Tarihi açıdan bakıldığında, Haçlı seferleriyle Filistin'in, mücadelenin merkezi, uluslararası çatışmanın merkez noktası olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Bu mücadele muhtelif şekiller almakla birlikte bunun-farklı örtülere bürünse de devamlı-açık ve net itikadi olduğu görülmektedir. Yahudi devletinin sömürgeci devletlerin girift ilişkileri arasına dahil edilmesi özü itibariyle Haçlı seferlerinin tarih boyunca devam ettiğinin en önemli delilidir. Bu şekilde Yahudi devletinin zorla, güçle ezerek Filistin toprağı üzerinde ekilmesi, günümüzdeki çağdaş! mücadelenin bir tezahürüdür. Öyle ki; birden çok sebebin bir araya gelmesiyle onlar devlet kurup Filistin halkını sömürmüşlerdir. Sömürgeciler plan dahilinde bu şekilde çalışmışlardır.Ellerine geçirdikleri İslam beldelerinin tümünü maddi hayatın bozuk, öldürücü ama gösterişli mikrop dalgaları ile boğmaya çalışmışlardı. Kötü yükselişleri ile bu beldeler onların saltanatı altına alınmıştır. Bununla beraber, müsbet ilim, eğitim, sanayi ve faydalı sistemler gibi güç ve barış unsurlarını kendilerine ayırmışlar, bunu ümmetten saklamışlardır. Toplumsal savaş projesini çok güzel yürütmüşlerdir. Bunu en iyi şekilde gerçekleştirmek için siyasi dehalarından, askeri güçlerinden faydalanmışlardır. Ta ki emellerine ulaşıncaya kadar. Müslümanların ileri gelenlerini borç vererek, alışveriş yaparak, rüşvetle kendilerine bağladılar. Bu tür işlerin yapılmasını kolaylaştırıp engelleri kaldırdılar. Böylece iktisadi müdahale hakkını elde ettiler. Bankalarıyla, şirketleriyle, kapitalleriyle ülkeleri sel gibi istila ettiler. İktisadi işleyişi istedikleri yöne çevirme imkanına sahip oldular. Yüksek kazançlar, astronomik servetlerle halkları etkilemeyi başardılar. Bundan sonra da en güçlü İslam ülkelerinde dahi, Yürütme, Yargı, Yasama ve Kültürel sistemleri kendi renklerine uygun bir şekilde boyadılar. Giyinmiş ama çıplak olan kadınlarını, içkilerini, tiyatrolarını, dans

istemiş devamla (Allah rahmet eylesin) şöyle demiştir: "Bu sembolik basit bağışımızı gülünç bulmayın, Cemiyetimiz bu görüşü benimsiyor. Ve biliyor ki bu iş için binlerce cüneyh gerekir. Fakat cemaat bu düşünceyi söylemden eyleme taşımak üzere bu bağışı yapma cesaretini göstermiştir. (5) (İmamın arşivinden Ad.g. eser.36) Ayrıca Arap zenginlerine Filistin konusunda herkesçe kabul gören ve Filistin'i bağımsızlığına ulaştıracak bir görüş oluşturulabilmesi için bir gazete çıkarmaları çağrısında bulunmuştur. Ve imam geleceği gören keskin görüşleriyle Filistin'i bağımsız hale getirmek için dağlar kadar sağlam ve köklü bir akideye sahip olunması gerektiğini açıklamıştır. Cehalet dolayısıyla İtikad esasları ve İslam kültürüne olan yabancılaşma artmış, fikri bazdaki başıboşluk yayılmış; inançlar, meşrepler, ahlaki esaslar arasında çelişkiler doğmuştur. Mürşid (el-benna) Kongre üyelerine İslam Kültürünü birleştirmelerini, ihtilaflı konuların birbirlerine yaklaşılarak İslam düşünce esaslarına göre tasnifini istemişti. İslam ümmetinin mensupları arasındaki ihtilafa rağmen itikadi ve kültürel birliğin sağlanabilmesi için Hindistan'daki "ALGARH" tipinde Filistin Üniversitesi adıyla bir üniversite kurulması gerektiğini beyan etmiştir. Ayrıca Mekke-i Mükerreme'de başka bir üniversite kurulmasını, vaaz, davet ve irşada yeterince önem verilmesi, kamuoyunun ilmi esaslara uygun olarak eğitilmesini talep etmiştir. Ve yine Kongre'den Hicaz Demiryolu projesinin uygulanması için çalışmayı Filistin meselesine ve tüm İslam alemine yararlı olacak Enformasyon (basın bilgilendirme) Bürosu kurulmasını istemiştir. (6) (Ad.g.eser.43-44) İmam cihad ve ekonomik gücün Filistin'i İslam-Arap alemine iade edecek yegane iki güç olduğuna inanmaktadır. Ve yine (Allah rahmet eylesin) Siyonistlerle mücadelenin doğası gereği siyonizmden ve Haçlılıktan daha geniş bir boyuta sahip olması gerektiğine iman etmektedir. Derin düşünüşleri sonucunda tarih, gelişmişlik ve akaidi mücadeleyi

Müslüman Kardeşler'in Çalışmalarına Dair Beyan

Tablo No:1

	Mescid Hutbeleri
UYARMA ve BİLGİLENDİRME ALANINDA	El ilanı afiş dağıtımı Mısır basınını özellikle Müslüman Kardeşler'e ait olanı kullanmak Mısır radyosu Cami dersleri Genel görüşme ve toplantılar
	Birebir toplantılar Konferanslar

Müslüman Kardeşler'in Çalışmaları

Tablo No:2

	Kurtarma ve Yardım Çalışmaları
HALKLA İLGİLİ OLA-RAK	Bağış kampanyaları Müslüman Kardeşlerin-"1 kuruş" öde mekle sorumlu tutulması İrşad Bürosunun tüm halktan "Filistin'e 1 kuruş" adıyla ulusal bir yardım kam panyası düzenlemek, buna da "Filistin Kuruşu" adını vermek
	Gösteriler

meydanlarını, sahnelerini, eğlencelerini, hikaye ve gazetelerini, roman ve hayallerini işe yaramaz boş şaka ve oyunlarını bu diyarlara getirdiler. Kendi ülkelerinde yasak olan cürümlerin, eylemlerin işlenmesini serbest bıraktılar. Bu kötü, boş, günah ve fücurla dolu dünyayı zengin ama basit, bu alanlara meyyal, makam ve koltuk meraklısı insanların gözünde süslediler. (8) (Dün –bugün arasında-risaleler-Tevfikiye yayınevi 163-164) Takip edilen bu siyaset sonucunda Arap ve İslam alemi üzerinde sistemli bir sömürgecilik anlayışı geliştirdiler ki; bununla Filistin'i sömürgesi ilan eden İngiltere, Yahudilere, Siyonist Ulusal Yahudi devletini kurmak ve bu toprakları vatan edinmek üzere onu satılan bir mala dönüştürmüştür. İmam, İrşad Bürosuyla Filistin konusunda kamuoyu oluşturmak üzere bir enformasyon hamlesi gerçekleştirmek istedi. Bunu da başardı. Bu davaya kurtuluş maksatlı ekonomik ve askeri yardımlar hazırladılar. Aşağıdaki tablolar Müslüman Kardeşler Hareketinin fiilen Filistin'e yardım çalışmalarını somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Müslüman Kardeşler'in Çalışmaları

Tablo No:4

	Özel Bir Düzenin Kurulması
Cihadi Alanda	Filistine mücahitlerin gönderilmesi (10) (İmam, İbrahim Paşa Meydanı'nda gerçekleştirilen mitingte Müslüman Kardeşler'in Filistin'e yardım için 10.000 (on bin) mücahit göndereceğini açıklamıştır. (imamın arşivinden Filistin davası-134)
	Mücahitlere bağış toplanması

İmam, Filistin'e yardım etmek için büyük çaba harcamıştır. Mısır'daki idareci ve hiziplerin içinde bulunduğu durumun ağırlığını erken fark etti. Filistin davasına desteğin milli bir şuura, başta Filistin olmak üzere ümmetin sorunlarına duyarsız kalmayacak bir güce ihtiyaç olduğunu anladı. Bu sebeple İrşad Bürosu, dini, milli ve siyasi münasebetleri değerlendirerek, minberdeki hutbelerinde, Salı sohbetlerinde, Cuma hutbelerinde, Müslüman Kardeşlerin günlük bildirilerinde ve başka neşriyat ve broşürlerinde, mitinglerinde, özel ve genel toplantılarında Filistin davasını halka anlatmaya çalışıp halkı maddi destek vermeye çağırdı. İmam bunu gerçekleştirdikten sonra Arap âlemine yönelip, ümmetin düştüğü vurdumduymazlıktan kurtulup, siyasi oyunlarla

	Halk ve Öğrenci kesimi ile gerçekleştirilecek toplu gösteriler, mitingler

MÜSLÜMAN KARDEŞLER'İN ÇALIŞMALARI TABLO NO:3

	Partileri ve Mısır yöneticilerini aramak
SİYASİ ALANDA	Mısırdaki elçilikler ile yabancı misyon şeflerini aramak Arap Birliği ile bağlantıya devam edilmesi Hac Emin El-Huseyni ile irtibatın devam ettirilmesi
	Birleşmiş Milletlere Mektuplar

İmam, Arap devlet ordularının cihaddan geri duracağını tahmin etmiş ve kurucu heyetle 3 Şevval 1367 (7 Ağustos 1948)'de yaptığı toplantıda, bunun sebebini ve Filistin halkının düştüğü durumu görüşmüştür. Benna ve Müslüman Kardeşler Arap hükümetlerinden bu konuda yaptıkları uluslararası görüşmelerden hemen çekilmelerini, müslüman toplumların birlik olup Amerikan sömürgeciliğine karşı durulmasını istemiştir. Hükümetten de silah, mermi ve savaş aletleri imal eden fabrikalar kurmasını istemiştir. Sömürgeciler ve kuklaları, İmamın ümitsizliğe düşmeyeceğini, pes etmeyeceğini, bu önerileriyle Arap toplumunun, idarecilerine baskı yapmasına sebep olacağını, sömürgecileri ve İsrail'i yok edecek savaşların meydana geleceğini anlayınca onu öldürmeye karar verdiler. Bu karar, siyonistlerce verilmiş, Mısır hükümeti de Nakrâşi Paşa vasıtasıyla uygulamıştır. Böylece Müslüman Kardeşler cemaatinin ileri gelenlerinin büyük bir kısmı hayatını zindanlarda veya sürgünde geçirdi, bir kısmına ise Allah şahadeti nasip etti. Onlar Allah'a verdikleri sözü değiştirmediler.

Benna; Henüz bitmeyen hikaye!

İmam el-Benna, ümmetin ve Filistin dertlerine ibadet aşkıyla çare aramıştır. 1927'den Filistin toplumunun karşı karşıya kalacağı durumu anlamıştır. Filistin'in o zaman da daha sonra da, kıyamıyla veya geri durmasıyla ümmetin barometresi gibidir. Olaylar, Filistin davasının, İslam hilafetine sağlam bağlarla bağlı olduğu, hilafetle bağının kopması üzerine her taraftan üzerine üşüşüldüğünü göstermiştir. İmam, idare, hilafet ve Filistin davasının bir olduğunu, Filistin'in her zerresiyle, kıyamet gününe kadar gelecek olan her müslüman neslin ortak davası olduğunu, hiç kimsenin bu davayı ihmal etmemesi veya bir bölümünden olsa bile vazgeçmemesi gerektiğini savunarak yaşadı. Filistin, sadece Filistinlilerin veya Arapların değildir. Filistin bütün Müslü-

değil ancak kuvvetle ve askeri tedbirlerle halledilebilecek Filistin davasında birlik olmaları için çalıştı. Günler, onun görüşünün doğruluğunu ortaya koydu. İmam, bu maksatla Mısır'dan Filistin'e 03.08.1933'te davetçi bir grup gönderdi ve orada Müslüman Kardeşler'den birçok topluluk oluşturdu. Gazze, Kudüs, Kalkaliyya, Led, Nablus, Tûlukerm, Muceydil, Selvâd, Halîl ve Hayfa gibi şehirlerde Müslüman Kardeşlerden guruplar oluşturuldu. Sonunda bu grupların sayısı yirmiyi geçti. İmamın Filistin davasını desteklemesi üç merhaleden oluşmaktadır. İlk olarak Filistinli idarecilerle direk görüştü. 1927'de yani Cemaati kurmadan bir yıl önce (Kudüs müftüsü) Hac Muhammed Emin el-Hüseynî'ye bir mektup gönderdi. İngiliz makamlarına, Filistin halkına ve idaresine yaptıkları saldırıyla ilgili mektuplar yazdı. Yine Arap ve diğer devletlerin idarecilerine bu konuda mektuplar yazdı. İsrail'in Birleşmiş Milletler tarafından tanınmasından bir hafta önce Müslüman Kardeşlerin kurucu heyetiyle bir toplantı yapıp daha önce de söylediğimiz gibi atılacak adımlarla ilgili bir takım kararlar aldı. Bu kararlardan biri de, başta Mısır olmak üzere Arap Birliğinden Filistin'i kurtaracak adımların atılmasını istemesidir. Alınan kararlardan bazıları da şunlardır:

1- Filistin'in bölünmesini reddetmek, Filistinlileri herhangi bir devletin boyunduruğu altına almayı veya bölmeyi reddetmek.

2- Kutsal cihad ilan etmek, bütün Arap ve İslam alemine açıkça saldırgan Siyonistlerle ve dünya Yahudileriyle savaş halinde olunduğunun açıkça ilan edilmesi.

3- Başta Türkiye olmak üzere Arap ve diğer ülkelerden, Filistin'i kurtarmalarının istenmesi.

4- Arap hükümetlerinin bunları kabul etmemesi durumunda, herkesi kapsayan milli bir cephe oluşturulması.

rını ve mallarını ortaya koyacaklardır. "(İmamın, İngiltere'nin kahire büyükelçisine gönderdiği mektuptan). İmam, Mısır başbakanına gönderdiği mektupta ise şöyle demektedir: "İngilizler ve Yahudiler sadece bir dilden anlarlar: savaş, güç ve kan."

"Filistin'de Ateş ve Yıkım" adlı bir yazının dağıtılması sebebiyle tutuklanınca, Mısır çarşılarında kitabın dağıtımı yasaklandı. Bunun üzerine Müslüman Kardeşler, Mısır'ın değişik yerlerinde bu yazıyı dağıtmaya başladı. Bu yazı, İngiliz sömürgecilerin işledikleri suçları ortaya çıkaran bir yazıydı. "Ey iktidar koltuğunda oturanlar, hala anlamadınız mı! Allah'tan başkasından izzeti bekleyen zelil olur. İnsanlar, zillete düşme korkusuyla zelil, fakirlik korkusuyla fakir olmuşlardır. Allah, ölümü isteyene hayatı bahşeder. Yüce Allah kitabında: **"Münafıklara, kendilerine elem verici bir azap olduğunu müjdele. Onlar, inananları bırakıp da kafirleri dost edinirler; onların tarafında bir şeref ve kudret mi arıyorlar? Doğrusu kudret bütün olarak Allah'ındır" (Nisa Sur. 138, 139)** buyurmaktadır. İmam, Filistin'i teslim etmeyi ihanet saymış ve insanlara, Ezher'in:"Arapların ve İslam'ın kalbi olan Filistin'i kurtarmak, dünyanın her yerindeki Müslüman idareci ve toplumun dini görevidir" şeklindeki fetvasını zikretmiştir.

İmamın bu feryatları, hükümetin cemaate karşı düşmanlığa ve imamlarının öldürülmesine yol açmıştır. Ancak, Filistin davası, ne Hasan El-Benna'nın öldürülmesi, ne cemaatin kanunsuz olduğunu söyleyip mallarına el konulması, ne cemaatin yönetimindekilerin öldürülüp, kalanların da sürgün edilmesiyle son bulmuştur. İmam, ana dava olan Filistin davası sebebiyle şehit edildi. Yahudiler, Müslüman Kardeşlerin yayın organlarını kapatıp, idarecilerini şehit edip, onlara karşı olanları destekleyerek aleyhine kışkırtmakla, hilafete son verip, Arap idarecilerinin çoğunu satın almakla bu ümmetin tarihinin üzerine perde çektiklerini zannettiler.

manlarındır. Bundan hareketle, her müslümanın, Filistin'e saldıranları püskürtmek için her türlü mal ve silah desteğini vermesi gerekir. Bu sebeple imam, Filistin davasını İslam'ın davası olarak görmüş ve şöyle demiştir: "Bu şartlarda Filistin'den bana ne demek, İslam'dan bana ne demektir. İslam herkesin dinidir, vatanıdır. Mısır bu vatanın bir parçasıdır. Filistin davası, haddi zatında coğrafi bir dava değildir. Filistin davası, sizin dininiz olan İslam'ın davasıdır. Filistin, İslam'ın bedeninden yara almış bir parçadan, İslam duvarından çekip çıkarılmış olan tuğladan başka bir şey değildir. Filistin'in acısıyla acı çekmeyen her organ, bu bedenden; bu tuğlanın çekilmesiyle sarsılmayan her tuğla, bu duvardan değildir."

İmama göre bu dava ancak, hicretin durdurulması, Arapların haklarını koruyacak, bütün şehirlerdeki Yahudilere azınlık muamelesi yapacak onurlu bir ittifak yapmalarıyla mümkün olur. İmam, İngiltere'nin Kahire büyükelçisine 2 kasım 1937'de yazdığı telgrafında bunları söylemiştir.

Bunun olmaması durumunda tek çıkış yolu cihaddır. Çünkü Filistin'i boyayan kanın, Filistinlilerin maruz kaldığı vahşice işkencelerin ve işgalci İngilizlerin Mescidi Aksaya yaptıkları saygısızlıkların muhakkak durdurulması gerekir.

Filistin davasının çözüme kavuşturulamaması, Müslümanların buna güçlerinin yetmemesi sebebiyle değil, farkında olmasalar da bu problemi çözmek istememelerinden kaynaklanmaktadır. Batıl, ancak haklı olanlar gafil olduğu zaman ayağa kalkabilir. Düşmanlarınıza yapacağınız en büyük yardım, yurtlarınızda oturup, kardeşlerinizi yardımsız bırakmanızdır. Filistin'in içinde bulunduğu durum daha kötüye gidip, Siyonistlerin bir devlet kurmaları çok yaklaşınca, imam ve Müslüman Kardeşler tavırlarını şöyle diyerek belirlemişlerdir:"Müslüman Kardeşler, her karış Filistin toprağının İslam ve Arap toprağı olarak kalması için canla-

[11] Fethi Yekün; "Menheciyyetu İmam Şehid Hasan Benna ve Müslüman Kardeşler Cemaatinin Okulları" risale Müessesesi, 1. Bsk 2001, sa; 42-43.
[12] Bkz: Kendi hayatını yazdığı kitabı, "Davet ve Davetçini hatıraları
[13] Şehid İmam'ın Risaleleri, beşinci Sempozyum, risale müessesesi, 1979, sa; 263.
[14] Şehid İmam; Risaleler, beşinci sempozyum, risale müessesesi 1979, 1. Bsk; sah; 309.
[15] Risaleler, önceki kaynak, sa; 321.
[16] Risaleler, a.k, sa; 321
[17] Geniş bilgi için bkz: "Müslüman Kardeşler, Tarihi olaylar, 1.c. sa; 455-483. Darud dava, ayrıca bkz; ihvanul müslimin fi harp Filistin, Kamil Şerif.
[18] Musavvir; "El Mısriyye" 1351. Sayı. 01.09.1950 sa; 19.
[19] Ganim "siyasi düşünce" daha önceki kaynak, s;477.
[20] Bkz: da'vetüne fi tavrin cedid, mecmuatu'l resail, tevfikıyye kütüphanesi, s; 123.
[21] Bu dalgalar şunlardır: 1-Tatarların girişimleri ve Haçlı hamleleri. 2-beytu'l-Makdisin ve hatta Kostantiniyye'nin geri alınması. 3- Halifeliği parçalamak için ispanya'nın geri kalmış İslam ülkelerini alma çabaları. 4-avrupalı ülkelerin İslam ülkelerini işgal etmeye başlamaları, Portekizden başlanması ve Türkiye'nin hezimetiyle sonuçlanması, sene 1918. İslam İmparatorluğunun parçalanması. 5- arap aleminde kargaşa çıkarmak ve bunu desteklemek için grupların oluşturulması. 6- ikinci Dünya Savaşının patlak vermesi ve Filistin'in elden gitmesi.
[22] Beşinci Sempozyum, Risaleler, dar Tevfikıyye, s; 201
[23] Beşinci Sempozyum, Mecmuatür-Resail, s;209
[24] Cuma Emin Abdülaziz, daha önceki kaynak s; 181-193.
[25] Resmi olarak sempozyumun açılışı; 27 Recep 1350 h. 7 Dec. 1931 m. Tevafuk eder. Açılış konuşması Aksa'nın Şia müctehidi Seyyid Muhammed El-Hüseyin El Kaşif Gata El Kebir idi. Şöyle dedi: Şüphesiz İslam ülkelerinin çoğu izzetini ve hükümranlığını kaybetti. Bir çoğu beli kıracak musibetlerle karşılaştı. Ancak Filistin kadar yara almadı. Nitekim burada kurulmak istenen bir Siyonist devlettir. Onun içindir ki hepimiz Allah'ın buyurduğu gibi: "onların işleri aralarında meşveret (danışma) iledir" ayet ışığında eksikliklerimizi belirleyip, durumun ne kadar ciddi bir iş olduğunu kavramamız gerekmektedir... sempozyuma 145 islam ülkesinden temsilsi katıldı. İçlerinde büyük şahsiyetli insanlar vardı. Örneğin: Allame Muhammed Reşid Rıza, İmam Muhammed El-Hüseyin Al-Kaşif Al-Gata', İran Eski Başbakanı Dıyaeddin Tabtabani, Tunus lideri Abdülaziz Saalibi, Müslüman Hintli şair ve filozof Muhammed İkbal, lider Şevket El-Hindi, Mısır'dan Muhammed Ali Allübe, Emir Said Elcezairi, Sa'd Sabit, Beşir Sa'devi, Şükrü Kutlu, Riyad Es-Sulh,, Ömer Tavuk, Mustafa El-Galayini, Abdurrahman Azzam.
[26] Tevbe;47-48.
[27] Cuma Emin Abdülaziz, Basair Araştırma ve Çalışma Mer. Önceki kaynak, s;29.

Ama kevnî ve ictimai sünneti bilen İmam, onu isteyen bir kişi bile olsa hakkın ölmeyeceğine inanmıştı. Artık bu gün, bu ümmetten, hakkı isteyen, Allah'ı razı etmekten başka istekleri olmayan ve iktidarı elinde bulunduran milyonlar varken hak nasıl yok olur!

Allah Hasan el-Benna'ya rahmet etsin ve Onu İlliyyîn'e kabul etsin.

Doğru yola ileten ve şükredenlere karşılığını veren Allah'ı tesbih ederim.

---

[1] "Ganim, İbrahim Beyyumi" İmam Hasan Benna'nın Siyasi düşüncesi" İslami Dağıtım ve Yayıncılık, 1. Baskı, sah; 473.
[2] Cerra, Hüsnü Ethem; "Şam bölgesinde yapılanTarihi savaşlar-nikbe Filistin- 1947-1948, Fedakarlıklar ve Konferanslar" Daru'l-Funün, 1.baskı/1994, sa; 67.
[3] El cümel, hasan; "Cihad elİhvan elmüslimin fil kanat ve Filistin" dar İslami basım ve yayıncılık, 1.bask. 2000, sa;14.
[4] Aynı kaynak, sa; 5-6.
[5] Hac b. El-hüseyni, adı Muhammed Emin El-Hüseyni 1897 yılında doğdu. Mısır, Kudüs ve İstanbul'da okumuştur. Filistin'de savaşmış, 1922'de İslam Yüksek Konseyi Başkanlığına seçilmiş, 1931'de Filistin, Kudüs ve Aksa'nın kurtuluşu için Uluslar arası İslam Konferansına davet edilmiştir. 30 yıl Filistin kurtuluşu için davetçi olarak hayatını sürdürmüştür. 1974'de vefat etti. Bkz; Hac Muhammed Emin El-Hüseyni'n anılarından, Abdülkerim Ömer.
[6] Cuma Emin Abdülaziz, Basair Araştırma ve Etüdler Merkezi; imam'ın kültürlerinden; Filistin meselesiyle ilgili makaleler; "İslami Dağıtım ve Yayıncılık, 6.bsk, 2010, sa; 31.
[7] Daha geniş bilgi için bkz; "teracu'l Hadari fil alemil İslami ve tarik tegallüb aleyh" kitabı, dr. Ali Abdülhalim Mahmud, Daru'l Vefa, 1.bsk, 1994.
[8] Daha geniş bilgi için bkz: Hasan Benna'nın "dün ve bugün risalesi."
[9] Bkz; "mecmuatu'l-Resail 5. Sempozyum. Risaleler/risale müessesesi, 1. Bsk, 1979, sa;273-281.
[10] Abdülhamit gazali; "Havle Esasiyyetil Meşruu'l İslami linnehda" İslami basım ve yayıncılık, sa; 48-90.

تأثير حركة الإخوان خارج العالم الإسلامي

و انعكاسات ذلك التأثير

د. اشرف عبدالغفار

الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله محمد صلى الله عليه و سلم

و بعد، لعلنا نتذكر قول الله تعالى " و تلك الأيام نداولها بين الناس"، و لعل بحثنا يدور حول هذه المبشرات من آيات كريمة و أحاديث شريفة.

يقول الله عز و جل "وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم و ليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم و ليبدلنهم من بعد خوفهم أمنا يعبدونني لا يشركون بي شيئا"

و تحدث رسولنا صلى الله عليه و سلم عن المستقبل فقال فيما قال: ستكون نبوة ما شاء الله لها أن تكون ، ثم خلافة راشدة على منهاج النبوة ما شاء الله لها أن تكون، ثم ملك عضوض ما شاء الله له أن يكون ، ثم حكم قائم على الجبروت ما شاء الله له أن يكون، ثم تعود الخلافة من جديد.

و لعلنا إن نظرنا لهذا الحديث و لحديث رسولنا صلى الله عليه و سلم : ان الله يبعث على رأس كل مائة عام من يجدد لهذه الأمة دينها.

لعل هذه الآيات و هذه الأحاديث هي محور بحثنا ، فقد قدر الله عز و جل بأن تتتابع هذه المراحل و التاريخ يذكرها بوضوح، و قدر كذلك أن يظهر الإمام البنا رحمه

[28] Abbas Es-Sisi; "Hasan Benna'nın Davet ve Terbiye Metodu" İslami Dağıtım ve Yayıncılık D. 1. Bsk 2001, s;230.
[29] Tanta derdisi, sayı; 23/838-1948, 18 Şaban 1367.
[30] ABD ve İngiliz Soruşturma Komitesi ile buluşması; 03.05.1946. imam bu komite üyelerine, bu meselede Yahudilere gösterilen tavır dini bir tavır olmadığını açıkladı. Daha geniş bilgi İçin bkz: "Kardeşler Cemaati; Tarihi olaylar.. c;1, s;455-457.
[31] İsrail'de meydan gelen çirkin olaylar İmamın düşüncesini doğrulamaktadır. Nitekim Yahudi devletini kurmak için Siyonistler dini öne sürerek hem halkı ve askerleri aşılamaktadır. Bu devletin sınırları Fırat'tan başlayarak Nil'e kadar olan bölgedir. Tevrat'ta yazılan bilgiye göre; Yahudi devlet sınırları Filistin'den başlar, Nil ve Fırat sınırlarına kadar uzanır.
[32] Cuma Emin Abdülaziz, daha önceki kaynak, s;158
[33] Mümin Abdurrahman "Med ve Cezir Arasında İslamiyetin Gidişatı" tarih ve dağıtım olmadan, s;65-66
[34] Arap Devletleri Birliği Siyasi Komitesi, Müslüman Kardeşler Cemaatinin anılarından, Müslüman Kardeşler Gazetesi, sayı; 605, 19.04.1948. 10 Cemadüssani 1367 h.
[35] Muhammed; 35
[36] Muhammed; 11
[37] Bkz: "Biz ve Yahudilerin İlanları" İmam El Benna, "Filistin Meselesi Hakkında Makaleler" s; 165
[38] Bkz: 6. Sempozyum aynı kaynak; 223, 224, 235, 236.
[39] Kendi anılarında şöyle demiştir: "Filistin musibeti genel anlamda tüm Müslümanların musibetidir. Bu Müslüman kardeşlerden ve vatanlarından intikam almanın bir gerçeğidir."
[40] Ganim İbrahim Beyyumi "Siyasi Düşünce" daha önceki kaynak s;480
[41] Genel Mürşitten Hahamlara ve Yahudi büyüklerine yaptığı nutuktan alınmıştır.
[42] Tevfikiyye kütüphanesi, "Hasan Benna'nın Risaleleri" 5. Sempozyum.
[43] Ganim; "Siyasi Düşünce" s; 482
[44] Ganim; "Siyasi Düşünce" s; 480
[45] Ganim; "Siyasi Düşünce" s;480
[46] İmam'ın Kültüründen, daha önceki kaynak, s; 168
[47] 01.12.1947 tarihinde Hasan Benna'nın Genel merkezde Müslüman Kardeşler Cemaatine ve Nil halkına yaptığı konuşmasından; Ganim, "Siyasi Düşünce" daha önceki kaynak, s;484.